

A szerkesztő lakása:

Rimaszombat, Kmetty-utca 11. szám. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 frt.
Negyedévre . . . . . 1 frt.

Tájitoknak egész évre . . . 2 frt.
fél évre . . . . . 1¹/₂ frt.

Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca 1. szám a. a. könyvnyomdában. — Ide intézendők a kiadóhivatali illető előfizetés, hirdetés, nyiltér és egyéb felzárólatások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitors fogata . . . . . 6 kr.
Bélyegdíj minden beiktatás után . . . . . 30 kr.

Nyiltér:

Egy sor . . . . . 20 kr.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai pósthivatal. Az előfizetés legezelszerűben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést** csak a kiadóhivatal vesz fel.

A rozsnyói pásztorlevel.

Öreg uraknál gyakran előfordul, hogy a mi érdemet egy egész hosszú élet esendes szemlélődése és böles hallgatagságával összekuporgattak, azt az öszülés és kopaszodás alkonyi napjaiban valamely önkénytelenül támadó esacsogási szenvedélyvel könnyelműen eltékozzolják.

Ilyen tékozzó öreg ur színében tűnik fel Rozsnyó érdemes püspöke is. Egere függesztett szemekkel keresett egész életén át földöntuli igazságokat, mélységes philosophiák találgatásába merülten töltötte napjait a magányban, hová böles feje vonta, és a zajnélküli istenimádás e méltó apostolára az emberek milliói néztek s mondták ki a dicsőítő ítéletet: ime, egy böles.

A cultura és a vallás legfőbb gondozója, a miniszter maga is ez ítélet tévedésébe esett körülbelül, midőn a királynak dr. Schopper Györgyöt valóságos belső titkos tanácsosul ajánlotta. Nagy kitüntetés ez, mely rendesen a legmagasabbaknál is az érdemek legfőbb elismerése s a sikernek koronája szokott lenni. E dicsőséggel az érdemes püspök ha visszavonul Somodiba, eddigi esendes hallgatagságával még temérdek kávét és csirkét elfogyaszthatott volna, s jámbor hívei szívesen kívánták volna kedves egészségére az emberi kor legvégsőbb határáig.

Hanem a kegyelmessé lett méltóságos ur nagyot gondolt. Már t. i. nagyobb alig lehet gondolni annál, hogy Magyarországon a katolikusok el vannak nyomva és egy zsidó rabbinak is jobb dolga van, mint a kath. papnak. A kegyelmes püspök ur ezen állítását ugyan nem igen látszik igazolni az élet: mert bár emberi természetünkben van — mely alól még a szent atyák sem képeznek kivételt — hogy sorsunkat javítani óhajtjuk, még eddig nem hallottuk hírét, hogy a magas klérus legkisebb kanonokja is pályázott volna valamely rabbinusi állomásra. De hát dr. Schopper György ő excellentiája azért megüzenni a háborút az egész eretnek világnak:

T Á R C Z A.

Hogyan lett Anglia gazdaggá?

Irtá és 1891. decz. 27-én a rimaszombati polgári olvasó-körben fölolvasta: Dr. Bernát István.

(Vége.)

Számot kell adni magunknak arról, hogy a környezet, a társadalmi és gazdasági viszonyok mily nagy hatással vannak az egyén fejlődésére. A mint a fa azon talajból veszi táplálékát, a melybe ültetve van, az egyesek fejlődését ép ugy azon társadalmi viszonyok döntik el, melyek közé jutott. Öntudatlanul is hat reánk a levegő, melyet beszívunk, azon nézetek, melyek társadalmunkban uralkodnak. Ezért nem születhetett Watt a gőzgép föltalálója Debreczenben, Stephenson, ki az első lokomotívot konstruálta, bérezeink között. Vizsgálunk kell tehát azon talajt, az angol iparosok osztályt, mely a nagy feltalálóknak valódi melegágyát képezi.

Az angol alsó néposztály talán épen izmos pfizikumánál fogva hajlik a nyers, sőt durva kedvtelésekre. Az elemi iskolák elhanyagolt állapota mellett az idősebb rész keveset is tanult. Az élet azonban olyan Angliában, mely kipótolja azt, mit az iskola elmulasztott, sőt többet nyújt annál, mert azok az emberek, a kik önjerejükből, nehéz munka árán kénytelenek megszerezni a haladás eszközeit, a kik belátják, hogy ha nem törekeznek, előre jutni nem is fognak soha, a kikhez a napi élet hullámzása között egy cél képezi vezető esillagukat, azoknak jelleme e küzdelemben szükségkép szívósbabbá, a küzdelemre edzettebbé és nemesebbé válik. És ilyen emberek ezrenként vannak Angliában. Sikerüknek kulesát nem annyira elmebeli tehetségük vagy a gyakorlati ügyesség, magasabb foka képezi, mint inkább az, hogy tudnak éveken keresztül egyetlen magvalósítandó célért munkálni. Tehát a szívósság az a tulajdon, mely nálunk csaknem teljesen hiányzik, mely egyenes ellentétben áll a hagyományos szalma lánggal.

Az angol iparosok száma az iparral együtt nő s a

protestansok, szabalközművesek, zsidók mind egy classisba kerülnek pásztorlevelében, melynek egyik érdekes lapja az, melyen alsóbb papságát s híveit arra hívja fel, hogy a képviselő-választásoknál akárkire szavazzanak, csak annak a kormányának az emberére ne, aki a püspök urat a legmagasabb kitüntetésre a koronának ajánlotta.

Mint hogy e rész a vallás köpenye alá takart erős politikálás, annak tárgyalásába nem is bocsátkozunk: itt, a mi társadalmi szempontból bennünket érdekel, az, hogy a vallási türelmetlenség egy fulminans kifakadásával épen oly helyen találkozunk, a melyik az emberszeretet és jó békesség istápolására és praedikálására első sorban volna hivatva.

Mulatságos volna, — ha nem annyira szomorú — hogy katolikus híveit a püspök ur arra a törvénytelen ségre buzdítja, hogy írásbeli reversalisokat kérjenek képviselőjelöltjük lelkiismeretéről. S hogy esküt követeljenek egy meggyőződésre, mely az illető lelkében még csak valamikor később fog megszületni.

Valóban a kegyelmes ur első titkos tanácsa elég nevezetes. Csak egy hibában szenved: hogy egyáltalán nem titkos, és nem annyira tanácsnak, mint inkább hadüzenetnek nevezhető. Szerenese, hogy az ideálok, melyek ellen letűnt századok berozsdásodott villámai szórja: a vallási türelem, béke, a lelkiismeret és meggyőződés szabadsága. — ma már megdönthetetlen várak, melyek a kegyelmes püspök urénál erősebb ostromot is kiállanának.

A felvilágosodott fin de siècle embere a pörölyre és a gépére tekint, s mosolyogva fordít hátat az elkoptott hegyü villámoknak. És sajnálkozva tekint a kegyelmes ur tisztes fürteire, melyek alatt bölesebb elmét vélt gondolkozni, míg eszébe jut a pogány kor örökké alkalmazható közmondása:

„Si tacuisses, philosophus mansisses!“

nemzetnek mintegy 25%-át képezi. Maga a folyó ipar többségét foglalkoztat egy millió kéznél.

Nagy előnye Angliának, hogy iparosai sokáig élnek, nem úgy mint nálunk.

Mérsékelt jöllét, a családi élet esendes örömei, némi részvétel a politikai ügyekben kielégíti ezeket a milliókat, a melyek, ha őket az elégtelenség szelleme lepné meg, pár nap alatt romba dönthetné Angliát. A felsőbb osztályok fölénye Angliában nem a nyers erő, hanem a hagyományokon, a finomabb erkölcsi érzéken alapul.

Csudálatos dolog, hogy ebben az országban, a hol a nagy gazdagság mellett annyi a szegény, hol 100 ezrekre menő seregek nem őrzik a többség nyugalomát, nincsen *socialismus* még sem. A francia vagy német munkásokkal ellentétben angol társaik azt hiszik, hogy kívánságaikat a főnálló társadalmi és állami rend keretén belül is megvalósíthatják. Épen ezért nem kapkodnak ábrándok után, hanem gyakorlati uton igyekeznek sorsukon javítani. Alakitanak szövetkezeteket fogyasztásra, vagy nyers anyag beszerzésére.

Vannak igen tekintélyes egyesületeik, melyek ezen föladataknak derekasan meg is felelnek.

A sajtónak és véleményeknek szabadsága mellett szabad tér nyílik a különböző nézeteknek s ez az oka annak, hogy legalább a részletekben az angol munkás osztály különböző hit és politikai nézetekkel van eltelve. Jellemző dolog nagyon, hogy köztűnk a vallásos érzület inkább emelkedőben van mint apad. A javukra irányuló társadalmi tevékenység, azon számos törvény, melyet javukra hoztak, kibékíté őket társadalmi helyzetökökkel. — A legtöbbnek sorsa nem kellemes, de él benne az a tudat, hogy azt saját erejével jobba teheti. Körülvéve a fokozódó jólétnak, az évszázadok óta tartó csaknem szakadatlan emelkedésnek jeleivel, azon igazán nagy világra szóló alkotásokkal, melyeket angol kéz és ész egy század alatt létre hozott, javarészüik szereti hazáját, büszke régi intézményeire és ha baráti körben vagy pohár között eldiesérgeti is a köztársaságok előnyeit, biztosak lehetünk róla, hogy a lakoma végén fedetlen föl fogja elénekelné az angol nemzeti himnust, „Isten áld meg a királynót.“

∠ Rozsnyóról a „Rozsnyói Híradó“ azzal a hírrel boldogít bennünket, hogy nálunk minden irástudó és farizeus eskis egyes egyedül a Fáy Gyula messiáságára esküszik, kire még az igazhíttü makkabéusok serege se fogna „feszítsd meg“ et kiáltani. Ezzel a világboldogító hírrel szemben utalunk a forró kását kerülgetők alább ismertetett értekezletére, melyből majdnem olyanforma kerül napvilágra, hogy bizony itt egészen másképp állunk a fülemülével mint Péter és Pál: itt t. i. se jobbra nem füttyül, se balra nem füttyül; hanem azért jobbra is füttyül, balra is füttyül.

— Rozsnyóról azonban még egyéb valaminek is lába kelt. Ugyanis a rozsnyói püspök pásztorlevele, melyet abból a czéltől intézett alsó papságához, hogy hasanak oda, miszerint a kerületeikben föllépő jelöltek előbb az isten szabad ege alatt esküdjének meg a feszületre és a szűz Mariskára, hogy azt az istentelen Csáky Albin grófot nemesak hogy nyilvánosan elátkozzák, hanem ellene kézzel-lábbal és tüzzel-vassal fognak harezolni is. Csákyani comburantur! Ha ez a többi magyar nyavalyák mellé sorakozott felekezeti tolerancia vármegyénkben csakugyan lábra kap, akkor kilátásunk lehet rá, hogy Cs. Zsigó országosan ismert honatya a mi vármegyénk valamelyik kerületében fog jelöltként szerepelni, mivel az egész ország *választhatói* között köztudomásulag csak ő szokott egyházi procezzióval jární korteshadjáratra s letérdepelni a sáros utca kellő közepén és a baldachin alatt — ha politikailag szükségét látja.

Képviselő-választók értekezlete Rimaszombatban.

Szabó György polgármester Rimaszombat városából mintegy 40 tekintélyes választót értekezletre hívott össze folyó hó 3-án a városháza nagy tanácstermében. Eltekintve attól, hogy nem tarthatjuk helyesnek a szavazatok súlyának azon classificálását, melynek alapján ez értekezletre meghívottak proseribáltattak, az értekezlet lefolyásáról a következő érdekes tudósítást közölhetjük: Miután az összehívó *Szabó György* üdvözölte

Szereti a sportot, a szabad lég és mezők örömeit, féltékeny jogaira s azokhoz makacsul ragaszkodik. Egy-egy oly eset, midőn egy volt könnüves legény a királyné miniszterei közé emelkedik, ezeket békít ki sorsukkal.

Szeret olvasni s az ingyen könyvtárak és olvasó szobák látogatói rendszerint közülök kerülnek ki. Örömet, büszkeséget képezi a munka, melyhez nála senki sem ért jobban a világon.

Ennek a munkának meg is van a maga látatja. A száz év előtti Angliát alig lehet hasonlítani a maihoz. Aránylag szegény részben műveletlen volt a nép, nagyrésze durva erőszakosságra hajlott. Ennek megfelelő volt a büntető törvény is, mely nem kevesebb mint 223 főben járó bünt ismert s azt lehet mondani, hogy az akasztás volt a legközönségesebb büntetés. A fogházak örei nem kaptak fizetést, de zsarolhattak a foglyoktól annyit a mennyit bírtak.

Aránylag csekély volt a vagyon, a műveltség a nemzetnek csak egy kicsi részére szorított. Londonnak alig volt több egy millió lakosánál. Manchester, Liverpool, Glasgownak alig volt összesen 300 ezer lakosa, ma van több másfélmilliónál.

Hiányzott a csatornázás, piszok és szemét lepte az utcákat, megmérgezve a szerenesetlen lakosságot. Az utcák világításának híre sem volt, a szűk sikátorok sötétségét csak kézi lámpásokkal igyekeztek elviselhetővé tenni. A katonaságnál és tengerészetnél a korbács volt a legdivatosabb nevelő eszköz, a melyet oly bökezűen használtak, hogy néha egy-egy bűnös 500 csapást is kapott. Napoleon legyőzése után törvénybe akarták iktatni, hogy 100-nál többet adni ne legyen szabad. Lord Palmerston, a későbbi hírneves miniszterelnök, ellenezte a javaslatot. „Az angoloknak“ — ugymond — szabad alkotmányuk és tágabb körü függetlenségük mellett szigorubb büntetésekre van szükség, mint más nemzeteknek, mert könnyebben visszaélhetnek vele.“ Szegény emberek rendszerint gyalog utaztak.

A műhelyekben nők és apró gyermekek szorongva keresték napi kenyerüket, halványan elcsigázva, érvedve a kora sirra.

a megjelenteket, kifejezi az értekezlet célját, mely nem más, minthogy állapotunk meg egy alkalmas egyéniség személyében, ki városunk és választó-kerületünket s érdekeit a jövő országgyűlésen képviselni hivatva és képes is volna. Felveti a kérdést: kinek személye körül csoportosulhatnánk a közmegegyezésnek és győzelemnek legtöbb reményével? Majd *Dapsy Vilmos* kérdésére kijelenti, hogy az érdekeltektől hozzá érkezett levelek tartalma szerint Fáy László — jelenlegi képviselő — nem óhajt többé mandatumot vállalni, de helyette öcsese *Fáy Gyula* hajlandó volna kerületünket képviselni, ha a kerület intelligenciájának bizalma őt választaná ki. Továbbá *dr. Bernát István* is kérdést intézett hozzá, hogy az esetre, ha a kerületből a képviselő jelöltség elfogadására felszólíttatnék, tarthatna-e számot szülővárosa polgárságának támogatására.

Ezen kijelentések után a különböző politikai pártok képviselői között hosszabb vita indult meg a fölött, hogy vajjon lehetséges volna-e a városi szavazókat, a politikai elvek iránti engedékenységgel lehetőleg egy zászló körül csoportosítani. E vitában részt vett: *Hennyey Kálmán*, ki a választásnál első sorban a haza, másodsorban a megye s harmadik sorban a város érdekeit tartja szem előtt. Saját és pártfelei nevében kijelenti, hogy ő mindenekelőtt függetlenség-párti jelölt mellé áll, s ha ilyen nem volna, akkor a más párti jelöltek közül azt választja, a kit érdemesebbnek tart.

Süteő István oly jelöltet kíván — tekintet nélkül annak pártállására, mert szerinte minden párttól fel kell tételeznünk a hazafias szándékot, — a kitől multjánál s képzettségénél fogva remélhető, hogy a nemzeti állam felépítéséhez legalább egy téglával fog járulhatni. Óhajtja, hogy a jelöltek nyilvános gyűlésen adják elő irányelveiket, melyekből őket megismerhessük, s akkor aztán „győzzön a jobb.”

Kishonthy Gyula korainak tartja e konferenciát. Az ő meggyőződése szerint városunk lakossága túlnyomólag ellenzéki hangulatú. Bevárandónak tartja azt, míg ellenzéki jelölt is lesz, s akkor ki-ki elhatározhatja, hogy melyik párthoz tartozzék.

Miután még *Hennyey Kálmán* kijelentette, hogy az esetben, ha a választók többsége oly jelölt személyében állapotunk meg, kinek multja, érdemei és képességei teljes biztosítékot nyújtanak jövőnk működése iránt, — ő talán hajlandó lenne közeledni hozzá ellenzéki álláspontjáról is egy lépést, s bár agítani nem fogna kormány-párti jelölt mellett, de szívesen engedne győzelemre jutni oly zászlót, melyre méltó név van felírva. — nagy érdeklődés közben állott fel *Molnár József* ügyvéd, kit tíz év óta mint határozott ellenzéki meggyőződésű egyént ismert az egész megye, s félórán át tartó beszédet mondott, melynek során gyakran nemcsak a megjelölés, de a méltatlankodás moraja is felhangzott.

Beszédét azon kezdte, hogy 11 évvel ezelőtt, milyen sebet ütöttek szívünkön azok, kik közéletünk egyik legtiszteltebb alakját erőszakosan szorították le a parlamenti tevékenység mezéjéről.

Ezekből a kerületekből katonákat alig lehetett toborzani.

A jobb módú lakók vendégszeretők voltak ugyan, de aztán cserébe a házi ur megkívánta, hogy mindenik addig igyék, a meddig bir és nem is tekintettek sikerült mulatságnak csak azt, a midőn az ital hatása alatt a vendégek egyike a másik után hullott le székéről, úgy hogy a szolgáltnak kellett őket kihordani.

Járványok tizedelték a népet s a moesáros mezőkön hidegleléstől gyötört alakok kóboroltak. Londonban a halálozás 4—5% volt.

Mindez tökéletesen megváltozott. Alig léphetünk valahová Angliába, hogy a vagyonnak, az erkölcsi és értelmi emelkedésnek jeleivel ne találkoznánk. Zöld pázsitos parkok török meg az utcák egyhangúságát s a parkokban békés juhnyájak legelnek. Milliókat fordítanak a csatornázásra, a tisztaságra, s a jó ivó vizet, az élet egyik fő feltételének tekintik. Nagy gazdag muzeumok, menedék és kórházak létesülnek csaknem napról-napra magánosok adományából. Mezőiken a legnemesebb juhok legelnek, ólaik a legnemesebb méneket őrzik.

A bünösök száma apad, az öngyilkosoké aránylag esekély s az a nép, mely a hétnek hat napján itt-ott pokoli munkát végezett, a hetediket megszenteli, templomba megy és családjának él. Ujabb és újabb javítások jövedelmezőbbé teszik az egyes iparágakat, gazdagabb bérrel jutalmazták a munkát és gyárakat.

E felé a czél felé törekedni nekünk is méltó. És épügy, mint Angliában, mi sem fogjuk azt egyébként, mint becsületes polgári munka árán elérni. A magyar fajban, a magyar iparosostályban, dacára hiányainak, sok a becsülésre méltó tulajdonság, a melyek képesek lesznek a haladásnak új szakát nyitni meg. A polgári osztálynak végül tudatára kell jutni annak, hogy övé a jövő. Egyesülni, tömörülni, mert e nélkül erőhöz jutni nem fog és ha az alkalommal ennek a czélnek eléréséhez bármi esekélyessel is hozzá járultam — eléggé megjutalmazva érzem fáradságomat.

Bernát István.

Azóta sem tudtuk ezt elfeledni, s keserűségünkben sohasem találhattuk meg a módot, hogy kerületünk tényleges képviselőjéhez közeledjünk, s jóformán úgy éreztük, mintha képviselőnk nem is volna. A legközelebb mult időben a kormányra azonban oly férfiak lettek állítva, a kiknek hazafias működése elé csupa ellenzékeskedésből akadályokat gördíteni, nem tartja czélszerűnek. E kormány jóindulatáról tanuskodik az is, hogy megyénk vezetésére főispánunk személyében oly férfit helyezett, ki iránt a legnagyobb ragaszkodással viseltetünk. Az ő munkája s jóakaratainak eredménye az is, hogy kivezetni igyekszik bennünket azon feszélyes helyzetből, melyben képviselőnk és egy nagytekintélyű családdal szemben vagyunk. Midőn volt képviselőnk önként visszalép, kerületünk legfőbb érdekének tartja, hogy a kellemetlen helyzetből való kibontakozás útját abban keressük, hogy azon nagytekintélyű családot kibékítsük az által, hogy egy másik tagját lépessük fel jelöltünknek, s az ő zászlója körül csoportosuljunk, miután különben is ez biztat a sikernek legtöbb reményével . . . .

Fábry János kijelenti, hogy ő semmiféle családdal történt összekötésről nem tud semmit. Az illető családot ő is s vele együtt mindenki tiszteli. A Molnár által említett választásnál két politikai párt állott egymással szemközt: a legyőzöttek mi voltunk s már csak ezért sem érti, miért kellene épen nekünk keresnünk azt a kibékülést, melyre a czim is hiányzik.

Süteő István kérde, hogy Molnár a Fáy Gyula nevét értette-e ajánlatában? S igenlő válasz után melegen ajánlja jelöltül dr. Bernát Istvánt, ki közhasznu tevékenységével már eddig is országos közbecsülést vívott ki magának.

Siri esendben állott fel ezután *Terhes Pál* ref. lelkész, s szava úgy esengett végig a termen, mintha temetési beszédet mondana . . . . Csodálkozva hallgatja — ugymond — hogy itt, hol azelőtt arról szoktunk tanakodni ugyanczen férfiakkal, hogy az erőszak és kormány ellenében kinek nevével vezessük az ellenzéki zászlót diadalra, most mindenki azon tanakodik, hogy melyik *kormánypárti* jelölt mellé csoportosuljunk. Nem reflektál a Molnár beszédére, miután ő kijelentette, hogy neki ugyis meg van írva az útja, a min haladni fog, hát csak haladjon . . . . Azelőtt Süteő is ellenzékiinek vallotta magát. Szólo egyiket sem követi és tiltakozik oly határozat kimondása ellen, melynek ő és a jelenlévő többi ellenzéki választók sem vethetnék alá magokat. Fel-tartja elveit, s ahoz a jelölthöz fog esatlakozni, a ki az ő pártállását képviseli.

Erre *Szabó György* polgármester kijelentette, hogy miután megállapodásra az értekezlet egyik jelölt mellett sem juthatott, ez idő szerint a választás nyílt kérdésnek marad fenn, kövesse kiki legjobb meggyőződését.

Felhívás.

Az aradi Kölesey-egylettől vettük a következő felhívást, melyre a tárgy érdekességénél fogva különösen is felhívjuk olvasóink figyelmét:

A balszerenese egy fájó csapással Aradot a nemzet Golgotájává avatta. Itt halt vértanú halált hazánk

A harangok szava és még valami.

E czim alatt Herman Ottó, a kitünő természettudós, az Ethnographia é. 9-ik számában hosszabb cikkben fejtegeti a harangok szavának hatását az emberi kedélyre.

A félrevert harang megdöbbenést, riadalmat okoz; de ugyane harang hangjának más a hatása a midőn délre kondul; más, ha temetésre szól és ismét más, ha a bevonuló nagyot üdvözli. És bizonyos az, hogy erős, fegyelmezett idegrendszerre van szüksége annak a művelt egyéneknek, a ki a harangszó hatása alól ki akar menekülni.

Felsorolja aztán azokat a hangfestő szokat, melyeket a harangok hangjában vél hallani a magyar, német és tót paraszt.

A tiszta-várkonyi öreg harang ezt mondja:

Úri bunda, úri bunda!
A kisebb harang — (szakadozva)
E-züstös gom-bokkal, e-züstös gom-bokkal.
A kis harang (szaporán)
A milyen olyan csak vóna!
Kis esőngettyű (szaporán véknyan)
Rinyg-ronyg, rinyg-ronyg!

Ezt aligha nem a jobbágy helyzete s az abból származó észjárás fakasztotta — valamikor „negyennyolcz” előtt. Az úri bunda a mágnesé; az immár csak ezüstös gombos a köznemesé; az „amilyen olyan csak vóna” a lenézett mesteremberé; a rinyg-ronyg a jobbágyé, a misera contribuens plebs-é, hiszen még temetőkör is rang szerint siratta el más-más harang az urat és parasztot.

Még ennél is jelentősebb az a harangszó magyarázat, mely a magyar-tót nyelvhatáron keletkezett s Rimaszombat táján minden bizonnyal még maig is él.

A rimaszombati piac ez egyik büszkesége az a hófehér foszló belü kenyer, mely buza lisztből készül, a minőt csak magyar kenyérsütő kofa tud dagasztani. De Rimaszombat nemcsak nyelvhatár, hanem sokszorosan növevény határ is; világosan szólva: a magyar nyelv megszűnésével, megszűnik a buza is; amazt a tót, emezt a rozs váltja fel.

Egy keskeny pásztán az emberek magyarul is, tótul is beszélnek; kenyérük abajdóczból — (obadjovec) —

szabadságának tizenhárom, lángelkű bajnoka. Aradmegyében fejeződött be a szabad nemzetek bámulatát és rokonszenvét fölkeltő küzdelem. A hálás nemzet a hősei iránti köteles kegyelet nyilvánítasaképen örök időkre szóló monumentális emléket emelt. De azt hisszük, hogy csak az emlékek föllállításával a nemzet még nem rötta le minden tartozását, még nem hozta meg minden köteles áldozatát. Munkánk nem lesz addig teljes, míg a díes hősökre és a díesöségteljes küzdelemre emlékeztető tárgyakat, az abban szerepelt vezetőkre és névtelen főlístenekre vonatkozó emlékeket össze nem hordtuk. Rohamosan togy a 48—49-iki eseményekben ténylegesen résztvettek csoportja, és attól lehet tartani, hogy az eseményektől távoleső nemzedék az egyes tárgyak becsét nem ismerve, már nem fogja a tárgyakat és emlékeket a kellő tisztelettel tekinteni és ápolni és az elkallódástól megóvni. A magánbirtokot fenyegető véletlenségek és csapások pedig néha végképen megsemmisítik azokat. Az aradi „Kölcesey-egyesület” már eddig is érdekes és nagybecsü eréklyéket gyűjtött össze és őriz gyűjteményében, most pedig arra vállalkozott, hogy tőle kitelhető minden erkölcsi eréjét, anyagi áldozatokkal támogatva ha kell, felhasználja, hogy Aradon a

Szabadságharczi emlékek muzeumát

létrehozza. Erre a czélra irányuló nyilvános működését pedig azzal kezd, hogy ebben a tárgyban részint a saját útján, részint magán felszólítással, fölhívást intéz a nemzet lelkes fiaihoz és leányhöz, fölkérvén őket, hogy a szabadságharczuk korára és szereplőire vonatkozó tárgyakat és emlékeket ajándék vagy letétképpen a muzeum részére átengedni és átengedtetni, ha pedig e tárgyakról életükben a kegyeletes vonzódás miatt megválni nem akarnak: azokat a muzeumnak hagyományozni kegyeskedjenek.

Úgy a terv végrehajtásával megbízottak, mint a város és megye értelmiségét magában foglaló egyesület minden tagja és választmánya át van hatva a kötelesség-érzettel, melynek a történelem őket, a jövőre nézve a szent emlékek gondozásában, részesévé tette. Mint eréklyéket fogjuk őrizni a nemzetűl ránk bizott tárgyakat s azokat az egész nemzet tulajdonának tekintjük, hogy a későbbi ivadék azokhoz zarándokolva, látásukból merítsen lelkesedést élni és tenni a hazáért és tanuljon érte meghalni ha kell!

A letétbe helyezett tárgyakról az örökösök jogait megvédő térítmenyt adunk. Az ajándékozók nevét pedig Aranykönyvbe iktatjuk és a tárgyakon is megőrökítjük, annak nevével együtt, kire az illető tárgy vonatkozik.

A tárgyakat a Kölesey-egyesület elnökségéhez kérjük küldeni.

Mi csak a dolog természetéből folyó kötelességet követjük, mikor az eszmét fölvetvén, annak munkásaivá szegődünk: a nemzetet áll, hogy bennünket támogasson és az ige testté váljék.

Hordjunk azért össze Aradon minden emléket, mely szabadságharczuk nagy napjaira emlékeztet!

Aradon, 1891. évi december hó.

A Kölesey-egyesület nevében: hazafias üdvözléttel
Varjassy Árpád, kir. tanfelügyelő, egyes. alelnök.
Szöllősy Károly, polg. isk. igazg., egyes. titkár és jegyző.

Laukó Albert, állami főreáliskolai tanár, pénz- és könyvtáros.

Dr. Barabás Béla, egyesületi ügyész.

Dr. Múlek Lajos, köz- és váltó ügyvéd, biz. tag.

Dömötör László, áll. főreálisk. tanár, biz. előadó.

A felhívók végül megjegyzik, hogy a mennyiben a tárgyak csomagolása és küldése az illetőnek anyagi tekintetben terhére esnek, a csomag bérmentetlenül, az egyesület terhére is feladhatók. Ha valaki az emléktárgyat anyagi becsénél fogva nem hajlandó ajándékképpen átengedni, szíveskedjék annak árát, a tárgy körülményes leírása mellett tudatni.

való; azután pedig következik a tót, a rozskenyér, — még tovább a zabkenyer, végre a telenként megújuló nyomor. Az a rimavölgyi magyarság örök ömérzetű s minden bizonnyal tőle ered a harangszónak következő magyarázata, mely szerint Rimaszombat öreg harangja ezt mondja: (mélyen, vontatva)

Buza kenyér!
Buza kenyér!

A közel fekvő Cserenesény falut már tótság lakja, a határ már inkább rozsnak való; öreg harangra sem igen telik s így a kis harang azt hajtogatja szaporán;

Žitni ehleb
Žitni ehleb

vagy is: rozs kenyér, rozs kenyér!!
Rimabrezó határa még ennél is szegényebb; a nép már iparra szorul, kenyér dolgában nem válogathat ugyan, de a látszat kedvéért mégis három kis harangot tart, mely aztán világgá bocsátja az állapot híret, mondván:

Chodzi jaki len bibolo;
Chodzi jaki len bibolo!

azaz: akár milyen csak bár vóna!

Czikkiró akként ismertetvén vidékünket, áttér a békák hangjának magyarázására. A német béka azt mondja:

I. Kum-kom-kum-kom!
II. Wart-wart-wart!
Tót béka:
Čo že je toto, čo že je toto?
Magyar béka:
Adta terremtette, adta terremtette!

A német és tót béka erre a szóra ijedtében elbukik. Ime harangjaink és békáink is ethnographiai kutatás tárgyát képezik, pedig mennyit lehetne e téren még összegyűjteni s a civilizáció e rohamos korszakában az enyészetből megmenteni. A közlőny, melyből e cikk származott, szívesen fogad minden legkisebb adatot, mely népünk életének ismertetésére vonatkozik, — s.

Felhívás előfizetésre.

Lapunk tizenharmadik évfolyamának kezdetén tisztelettel kérjük olvasóinkat, hogy előfizetéseiket helyben kihordóink útján nyugtatványunk ellenében, vidéken pedig posta útján mihamarabb megújítani sziveskedjenek. Azokat pedig, akik lapunkat nem akarják tovább járattatni, kérjük, hogy a számukra expedált példányokat egyszerűen küldjék vissza.

Egyben kijelentjük, hogy tanítók ezentúl félárban kaphatják lapunkat, évenként tehát 2 frtért, félévre pedig 1 frtért.

Egyebekben lapunk ára marad a régi, vagyis egész évre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 forint.

Tisztelettel

a Kiadóhivatal.

Helybeli hírek.

× **Kinevezés.** Dr. Marikovszky István kórházi orvost Kóburg Fülöp herceg kinevezte balogvári uradalmanak helyettes uradalmi orvosává.

Olvasóköri közgyűlés. A rimaszombati polgári olvasóköri rendes évi közgyűlést f. hó 10-én (vasárnap délután 2 1/2 órakor) saját helyiségében fogja megtartani, mely közgyűlésre az egylet részvényes tagjait ezen az uton is meghívja az elnökség.

Fáy Gyula nyustyai földbirtokost — dacára a rimaszombati választó kerület ellenzésének — csakugyan felkérte pártja a képviselőjelöltség elfogadására. A felkérő küldöttség tagjait könyomatu levélben hívta össze gyűlékezésre a nyustyai szolgabírói hivatalba f. hó 6-án délelőtti 10 órára egy ugynevezett „szabadelvű kör végrehajtó bizottsága,” melynek nevében azonban a felszólító levelet névleg senki nem írta alá. Rimaszombatról a jelöltség elfogadására felkérő küldöttséghez: Molnár József ügyvéd, dr. Lichtschein Adolf, Weisz Károly, Schulhof Pál, Lehusztek József és Soós László csatlakoztak.

○ **Lemondás.** Csíder Gizella k. a. a rimaszombati polgári leányiskola tanítónője legközelebb kérte ezen állomásától való felmentését. A községi iskolaszék felmentette a tanítónő sikeres működéséről városunkban előnyösen ismert tanítónő állomásától, s kiírta a pályázatot, mely e hó 8-ikán jár le. Hol a tanerők száma, mint a rimaszombati polgári leányiskola is, a minimumban van megállapítva a tanerők megválasztása igen fontos. Hiszszük, hogy iskolaszékünknek sikerül az üresedésben lévő állomásra jelesen képzett és viszonyainknak megfelelő tanerőt megnyerhetni.

× **Aki látni tanul.** Talán a szülők büneiért sújtotta az Isten, talán a pusztá véletlen okozta; a szerencsétlen Micsurda András detva-hutai kis fiu ezelőtt 10 esztendővel vakon született. Nem láthatta a nap világságát, nem gyönyörködhetett gyermektársaiban, nem vehetett részt pajkos játékaiban, mert ő nem láthatta, merre repül a kiűtött labda. Mindkét szemét születése percétől fogva szürke hályog borította, s homályos sötét volt előtte minden. Így került tíz éves korában, mult év szept. hó 14-én a helybeli közkórházba. Az előkészületek után két hét múlva megtörtént az első műtét, a hályog kivonása; ez azonban teljesen nem sikerülhetett, miután a fiu nem is állotta jól az operációt, és a tok sem volt eltávolítható. A műtét még kétszer ismételtetett a bal szemén, s végül a negyedik operációval a hályog sikerrel távolították el a jobb szemről is. Mindezen műtéteket a kórházi igazgató főorvos: dr. Löcherer Tamás kitérő szakavatottsággal és biztos kézzel végezte. Nehéz pedig megőrizni a híggadságot, mikor arról van szó, hogy egy vaknak visszaadjuk a szeme világát, s megtanítsuk örülni a nap fénye s a természet szépsége fölött. A műtét sikerült, s a kis tót fiu most tanul nézni és látni. Megkeresi a szobában a széket, felismerni tanulja az őt környező tárgyakat, a tányért, villát, kést stb. Az elbe tartott óraláncot, a kardot, a pénztárcát s eféle tárgyakat, természetesen még nem ismeri, de már a krajcárt, melyből naponta kijuttat neki az orvosok jószívűsége, elég távolról megismeri a fekete szemüvegen át. A finansza még mindig a kórházban tartózkodik, hogy a „doktor bácsik” lehetőleg fokozzák látási képességét, s a jó táplálkozás „erőt” adjon neki a nézéshez. E mellett pedig tanul magyarul a tősgyökeres tót gyerek, s ha kérdezik tőle: „látsz-e?” azt feleli: „Látsz egy kicsit.”

× **Az influenza.** A divatos betegség, mely két esztendővel ezelőtt az egész országot keresztül-kasul járta, most sem enged erejéből. Az orvosok hasztalan küzdenek ellene, mert speciális szer nincs, melylyel meggátolják az influenza terjedését vagy a betegek kikurálják. A gazdagok palotáit, a szegények kunyhóit egyaránt östromolja ez a betegség; városunkban és vidéken ugyan többnyire enyhe lefolyású a baj, s még eddig nem igen szedett áldozatokat, mindazáltal többeket huzamos ideig ágyhoz szegzett a kínzó „hurut ár.” Nekünk is kijutott belőle, s legujabban lapunk legjobb kedélyű munkatársát Józsa Antalt kedvetlenül el a muszka nátha, s kényseríti arra, hogy jó mamulakként önkéntelenül is mindeure rámondja, hogy: „tüsszenttem, hát igaz!”

△ **Szilveszterest.** A helybeli koresolyázó egyesület a kaszinó helyiségeiben szépen sikerült Szilveszterest tartott decz. 31-én. Mintegy százan voltak együtt urak és hölgyek vegyesen, kik fészelen kedélylyel a maguk módja szerint mulatva ülték meg a régi rossz esztendő torát s üdvözlék az új szülöttet is, a Baross-naptár szerint tizenöt perczel későbbben a szokásos időnél. A szép társaság a késő hajnali órákig maradt együtt Palócz kitűnő, de erőben megfoghatatlan zeneje mellett. Pannaszra csak annyiban lett volna némi ok, hogy a heves vörös ifjúság jobban szerette volna a nagy teremben lejteni az ésbontó legujabb nemzeti táncot — a waltzert, mely ez este dominált, mert a kaszinó kolbász-forma játéktérme erre a jeles táncra nem épen alkalmas. — Hanem azért a jó kedv, főleg éjfélt után, mikor az új szülött szőkevényesztendő is jól megkeresztelték erdélyi borral, igen magasra esapta hullámaikat: házas emberek, menyecskék tánczra perdültek, s a bakfisch kebelekből is kellemes vihar dülhatott a lábzan égő szemek s kipirult arczokból itélve.

Thea-estély. Városunk és megyénk közönségének figyelmét a legmelegebb érdeklődéssel hívjuk fel azon táncmulatsággal egybekötött thea-estélyre, melyet Gömörvármegye ifjúsága f. hó 9-én — szombaton — este 9 órakor rendez a rimaszombati Casino termében, a megyei közművelődési egylet javára. — E mulatság jóformán kezdete azon üdvös tevékenységnek, melyet a közművelődési egylet lelkes vezértérifiai tervehettek, s mely e kissé stagnálósnak indult legjelentékenyebb culturegyletünk felvirágztatását előzozza. — Az estélyre különben is a környék színe-java készül és úgy látszik, az este az ideai saison egyik legkedélyesebb összejövetele lesz. A rendezőség a következő szövegű meghívót küldözött szét: Meghívó. Gömörvármegye ifjúsága 1892. évi január hó 9-én, Rimaszombatan, a Cassino termében, a gömörvármegyei közművelődési egyesület javára táncmulatsággal egybekötött thea-estélyt rendez, melyre t. Urat és családját tisztelettel meghívja a rendezőség. Kezdeté 9 órakor. — Belépti díj személyenként 1 frt.

× **A jegypályáról.** Szent Halifax lelkes hívein is megkönyörült a magas ég. A koresolyázó egylet nagy jegypályája — hivatalos nyelven szólva „a legjobb karban lévő, átadott a közhasználatnak” F. hó 3-án zeneszó mellett nyitották meg a pályát, a sport hívek azonban talán a hideg szél miatt(?) nem igen özönlöttek a tükörsima jégre, pedig a sportnak ez a szép és egészséges neme a nézőközönséget is gyönyörködtetheti. A kezdők félve indulnak neki a síkos pályának, s egyik-másik ugyanez „megfekszi” a jeget, de ez csak arra jó, hogy aztán bátorságot merítsen a további tempókhoz. A kis leánykák szárnypróbálgatása is érdekes, sietve apró tempókban siklanak a pályán s hangos sikoltással igyekeznek kitérni a szemben jövőknek. Az ilyenek aztán megirigylik a „bogenezőket,” kik szép félköröket rajzolgatva a jégen, könnyedén, kellemmel illegetve magukat, siklanak tova. Az egyik hátrafelé, a másik körben fut, a harmadik nyolcasokat, hármásokat rajzolgat a jég tükörébe. Sőt vasárnap négyest is tánczolt a fiatalság; jobb ügyhöz méltó buzgalommal törték egyesek a eszárdást, illetve a jeget. A kevés nézőközönség pedig élénk figyelemmel kíséri a szép figurákat, az ügyes és ügyetlen mozdulatokat, no meg — a bukásokat. A hölgyek elegáns toilletekben jönnek; a divatos szürke és fekete kalap dominál. Üde, rózsapiros arczczal tükrik a hideget, de szívesen tükrik, mert szórakozást is nyújt az érdekes látvány, meg aztán ismerőseik, tisztelőik örömet számkáztatják meg a jégen.

— „Párhuzam” című mult heti közleményünkre vonatkozólag a következő helyreigazító sorokat vettük: „Rimaszombat, 1892. január 2. Tek. Szerkesztő ur! Beesés lapjának a „G.-K.”-nak folyó év 1-ső számában közölt „Párhuzam” című hír a szolgabíró szájába adja a esztéllek részéről megzavart személybiztonsága miatt védelmet kereső nyustyai volt adminisztrátornak adott azon egy közhatalosi egyénhez nézetem szerint is méltatlan választ, hogy „hát király maga, hogy testőrökkel őriztessem”. Minthogy pedig a kérdéses időben Nyustyan én voltam szolgabíró, s mint ilyen a kérdéses ügyben a néhai főszolgabíró mellett hatóságilag teendőket én is fogantatosítottam; és minthogy ezen odiosus ügyben működéséről s az ügy állásáról csak az ügy iránt közlelő érdeklődőknek és azt közlelő szemlélőknek volt és van tudomása, — nehogy e nyilatkozat nekem tulajdonítások: tisztelettel kérem b. lapjában azon nyilatkozatomat közzé tenni, hogy a fentebbi feleletet adminisztrátor urnak nem én adtam. Teljes tisztelettel Bányai Ferencz.” Helyt adván e nyilatkozatnak, szívesen jelentjük ki, hogy a „szolgabíró” szó tollhibából került lapunkba „főszolgabíró” helyett. Tudósítónk újabb értesítése szerint ugyanis ama jellemző szavakat az akkori főszolgabíró mondta.

Névváltoztatások. Egy helybeli derék statiszticus kiszámította, hogy a mult év egyik felében összesen 452 névváltoztatás történt az országban. Ezek között rkath: 119, ág. ev: 48, gkath: 12, ref: 4, izraelita: 269; utóbbiak közt 48 volt a Kohn. Az átváltozott új nevek között legtöbb a következő: Balassa, Boeska, Almási, Darvas, Arany, Fehérvári, Gara, Irányi, Kállai, Kemény, Kende, Károlyi, Hunyadi, Révai, Szilágyi, Szilasi, Tibanyi, Vécsei, Vajda. Az ősök emléke és neve hát nem vész ki.

Házasadni akarók kényelmére. Az amerikai házasságokról és válásokról sokat beszélnek. A legujabb az, hogy több vasuti társaság a vonatokon lelkészeket utaztat, a kik az utazó közönség rendelkezésére állanak, s az egyik vagonban rögtön össze adják a házasadni akarókat. A vasuti társulatokat erre az intézkedésre az serkentette, mert a vasutakon sok ismeretség történik melyek a legtöbbszor muló ismeretségek maradnak lelkészek hiányában. A Pacific-vasut mentében különben akárhányszor megtörténik, hogy távirati uton rendelnek valamelyik vasuti állomáshoz lelkészt, s míg a vonat megáll, a szertartás megtörténik és a tova robogó vonattal már egy boldog új pár utazik tovább. E módszer ugyan eléggé amerikaias, de azért nálunk is elősegítené a házasságok számának növekedését.

Vármegyei ujdonságok.

Előértekezlet. Folyó hó 3-án a Szentiványi Miklós nagybirtokos sajo-gömöri kastélyában a putnoki választókerület vezértérifiai érdekes előértekezletet tartottak a közlelő képviselő-választás tárgyában. Ez értekezleten — mint hiteles forrásból értesülünk — Hevessy Benedek orsz. képviselő is személyesen jelen volt és határozottan kijelentette, hogy előrehaladott korára való tekintetből ő többé mandatumot nem vállal s ebbeli elhatározását legközelebbi beszámolója alkalmával közölni fogja választóival is. Erre az értekezlet elhatározta, hogy ez esetben egy szívvel-lélekkel a Hevessy Bertalan személye körül fog csoportosulni, kinek egész egyénisége, politikai multja és képzettsége teljes garanciát nyújtanak arra nézve, hogy a putnoki kerület mandatumata époly illetékes kezebe lesz letéve, mint eddigéig volt. Hevessy Bertalan a nemzeti pártnak egyik buzgó tagja s most már valószínű, hogy egyhangulag fog képviselővé megválasztatni.

Okolicsányi Gáspár rábói nagybirtokosnál a rimaszombati választókerület több tekintélyes községe nevében mintegy 20 tagból — többnyire körjegyzők és falusi birákból — álló társaság tisztelettel f. hó 3-án délután, s

a közszeretethen álló férfit ünnepélyesen felszólították, hogy a kerület országos képviseletét vállalja el, s biztosították őt, törhetlen ragaszkodásukról s arról, hogy a választási küzdelemben teljes erélylyel és önzetlen ragaszkodással fognak mellette harezólni. Az öszinte, szívből fakadt bizalom ezen megható nyilvánulására azonban Okolicsányi kitérőleg válaszolt, s a képviselő jelöltség elfogadását kilitátsba sem helyezte. Hanem a társaságot nemes vendégszeretettel és magyaros lakomával vendégelte meg.

Eljegyzés. Valther Gyula szentkirályi földbirtokos eljegyezte Fekethe Jolánt, Fekethe Nándor gyógyszerész bájos és művelt leányát Putnokon. A szép frigyhez boldogságot és szerencsét kívánunk!

○ **A gömörvármegyei magyar közművelődési egyesület** támogatóinak száma egyre emelkedik s alig van már megyénkben számba vehető egyén, ki közvetve vagy közvetlenül ezen áldásosan működő egyesület céljaira hozzá ne járult volna. Legközelebb Putnoky Mór keleméri birtokos jelentkezett alapító tagnak. Az alapító tagok száma 127.

Fényes lakomát adott f. hó 3-án Nyustyan Kubinyi Andor rimaszombati járásbeli főszolgabíró, ki ez alkalommal járása összes körjegyzőit és biráit meghívta azon célból, hogy velök személyesen megismerkedjék. A meghívottak igen szép számban meg is jelentek és lelkesült felköszöntőkben éltették a járás népszerű főszolgabíróját.

Eljegyzések. Szikora Erzsikét — Szikora András jolsvai földbirtokos bájos leányát — a mult napokban jegyezte el András János lubenyiki körjegyző. — Csoma Gusztáv jelenleg Kóburg herceg gömörvármegyei uradalomban alkalmazott erdész-gyakornok jegyet váltott Dzuba Paulával, Dzubay József eperjesi gör. kath. kanonok bájos és művelt leányával.

Egy igazi magyar nő halála. Özv. Hainczl Józsefné született Jaczko Karolin újév első napján halt meg Nagy-Röczen, temetése a város közönségének élénk részvétele mellett vasárnap volt. A boldogult a nagyröcei magyar párt egyik kiváló tagjának neje, ő az első ki végrendeletében nagyobb összeggel emlékeztet meg a város közművelődésének leghatásosabb factoráról a polgári iskoláról, amennyiben 1500 frtot hagyott ösztöndíj alapul oly czállal, hogy annak kamataiból első sorban oly magyar érzelmű nagyröcei polgárok gyermekei jutalmaztassanak, a kik kiváló szorgalmuk s a magyar nyelvben a legnagyobb előmenetelt tanusítják. Szintén 1500 frtot hagyott a városi árva alapra is. Ezen tette által is megmutatta, milyennek kell lenni egy igazi magyar, polgári érelyekben gazdag nőnek, kinek elvesztését a nagyröceiek méltán fájlatják — A gyászestéről különben a következő jelentést vettük: Alulírottak szomrodott szívvel jelentik ö z v. Hainczl Józsefné szül. Jaczko Karolinak folyó évi január 1-én délután 3 órakor, életének 68-ik évében, hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A boldogultnak hült tetemeit f. é. január 3-án d. u. 2 órakor fogják az ágost. evang. egyház szertartása szerint a helybeli sírkertben örök nyugalomra helyezni. Wessely János mint sógor, Fábian szül. Wessely Vilma mint unokahug s férje: Fábian Albert és leányuk: Felicze, Wessely Gusztáv mint unokaöcs s neje: Hirt Hermin és gyermekeik: Ilka és Marianne. Áldás és béke lebegjen drága porai felett!

△ **Podhorszky Lajos** a Párisban e nyáron elhalt hírneves hazánkfiának halálesetéről a jelentést most küldte el vármegyének hatóságának a párisi arrondissement, hogy azt a feketelehotai anyakönyvbe bejegyeztesse. Podhorszky Lajos mult évi augusztus hó 28-án halt el Párisban 75 éves korában Fekete-Lehotán született, hol atyja ágost. evang. lelkész volt. — A hivatalos okirat szerint nyelvmester volt Párisban, tagja a magyar tud. akadémiának és a francia beesületrendnek.

Mezőgazdák figyelmébe. Vajda Gyula, a gömörvármegyei gazdasági egylet titkára lapunk útján arról értesíti a megyei gazdákat, hogy az ő közvetítésével Krámer Jánosnál, mint az Egressi — gipsz — mütrágya és vegyszert termények gyára tulajdonosánál Gömör, Borsod és Nógrád-megyei gazdák egyévi hitelre kaphatnak igen jutányos áron, a föld termőképességét nagyban fokozó különféle vegyi alkatu mütrágyákat, melyeknek árát így jóformán a rajta nyert haszonból lehet kifizetni. — A megrendelni kívánók megrendeléseikkel — melyekben a minőség és mennyiség egyaránt kitüntető, mielőbb forduljanak az értesítő Vajda Gyula gazd. egyleti titkár hivatalához P. Apátiba.

△ **Az üdvölvés következménye.** Krasznahorka-Váralján egy gazda az ünnep tiszteletére lövöldözni készült rozsdás puskájából — A mint e ezéllő a régi töltést kilötte, a puszka esőve sztrepedt és szétszakította balkeze fejét. A szerencsétlent bevitték Rozsnyóra és ott vágták le szétmarczangolt ujjait.

△ **Márványbánya.** Somodi község határában — mint a „Rozsnyói Híradó” írja — a rozsnyói püspöki uradalom területén ritka szép minőségű s terjedelmes fekete és fehéres színű márványok telepre akadtak. Meghívott szakértők nyilatkozata szerint, a kö nagyon alkalmas építkezésre, sőt műfaragásra is, különösen a fekete márvány, mely miként a próbafaragás mutatta, fényes mely fekete színben nagyon szépen csiszolódik. — Hír szerint az igen értékes, és ritka márványtelep kiaknázására máris több vállalkozó tett az uradalomnál ajánlatot.

△ **Udvariattlan miniszter.** A kultuszminiszter a minap igen delikát kérdést pendített meg: egy esomé hölgy éveinek számára mert kívánsi lenni. Szinte hihetetlennek látszik ez az udvariattlanság annak az udvarias miniszternek a részéről, ki csak nem rég az iskolai koresolyázással ajándékozta meg az iskola falai közé zárt hölgyvilágot. Csáky gróf szerencsésére ninesen egyébről szó, minthogy az országos nőképző-egyesület felső tanfolyamában a növendékeket tulságos fiatal korában vették fel. Csáky Albin gróf pedig most elrendelte, hogy jövőben az országos nőképző egyesület iskolájába oly növendékek, a kik a felvételhez megkivánt életkort el nem érték, csak töle nyert korengedély alapján vehető fel. Miután pedig a nőképzőbe általában csak feltétlen fiatalúgyú kisasszonyok járnak, a kívánsi miniszter felmenthető az udvariattlanság vádjá alól.

Ujévi meglepetés. Ide s tova egy évtizede annak, hogy Dobsina város egy vasipari tanműhelyvel ellátott szakiskola szervezése iránt a szükséges lépéseket megtette. Bár virágzó 7 városi tanintézetére évenként fordított 15000 forint kiadása mellett ezen új intézet biztosítására is a töle telhető legnagyobb hozzájárulást ajánlotta fel, az összes dolgot teher elvállalásával, kérelme ismételve, habár mindég csak a kedvezőtlen pénzügyi helyzetre való hivatkozással, elutasított. Dobsina város közönsége már-már lemondott annak reményéről is, hogy valamikor vasipari szakiskolája legyen, mikor é napokban a polgármesterhez, a kir. tanfelügyelőségtől azon hivatalos értesítés érkezett, mely szerint a közoktatási miniszter Dobsinán egy állami polgári fiiskola felállítását engedélyezte úgy, hogy annak első osztálya már az 1892/93-iki tanévben nyitassák meg. Dobsina város öröme a megye öröme is képezi, mely nagymérvű vasiparának fejlesztésére ezen iskolában egy hiányt pótló szakintézetet nyer. Az alkalmassággal párosult következetes és szívós kiartás, melyet Dobsina város közönsége ezen ügyben támogatott, kívánt sikerre vezetett s például szolgálhat más városainknak, midőn anyagi és szellemi emelkedésükért fáradoznak.

— **Posta.** A zabari posta már-már majdhogynem felvette a „néhai” nevet, mikor sokféle retorta után, a kereskedelmi miniszter most végre megengedte, hogy a nevezett postahivatal községi hozzájárulás nélkül továbbra is fentartassék.

Felülfizetések nyugtázása. A budapesti „Gömör-megyei egyetemi ifjuság köre” által mult évi december 27-én Jolsván rendezett zártkörű táncmulatság jövedelméhez felülfizetéssel járultak: Jolsva r. t. város 10 frt, Kulányi Géza 4 frt, Baltázár Antal 2 frt, Tamassy Jolán 1 frt, Farkas György 1 frt, Remenyik Ede 1 frt, Stefan-csik Károly 1 frt, Goocsó Emil 1 frt, özv. Csernok Antalné 50 kr., Somogyi Károly 50 kr., összesen 22 frt. A jótékony cél iránt lelkesülők ezen szives adakozásáért a rendezőség nevében ez uton is köszönetet mond Holéczy Gyula műegyetemi hallgató.

Vegyes hírek.

Kéjuzatás Olaszországba. A magy. kir. államasvutak városi menetjegy irodája által 1892. január 16-án Olaszországba rendezendő kirándulásra vonatkozó előjegyzések, mint azt már jeleztük, eskis január hó 10-ig fogadtatnak el. Figyelmeessé tételnek emnélfogva azok, a kik ezen kiránduláshoz esatlakozni kívánnak, hogy az előjegyzést mielőbb foganatosítsák, mivel későbbi jelentkezések figyelembe nem vehetők. A jelentkezés alkalmával egyttal a hálókocsi is megrendelhető, a mi ezen helyek korlátolt számára való tekintettel ajánlatosnak mutatkozik. Jelentkezéseket elfogadnak: a budapesti menetjegy iroda (Hungária szálló.) és a vidéki menetjegy irodák, a melyek a részletes programokat kívánatra bárkinek díjmentesen megküldik.

Szerkesztői üzenetek.

Dr. R. A. Az érdekes távezékből kérünk továbbra is. A műnchenit most folyó távezéink után azonnal adjuk. Szives üdvölet a mesze távolba!

Vajda Gyula urnak. Közérdekű közlemények számára mindig szives engedünk tért, de e tér mennyiségét — boesánat — de mégis csak mi vagyunk hivatva, s néha kénytelenek is meghatározni. Lapunk sohasem volt sem a gazd. egyletnek, sem valamely hivatalnak „hivatalos” lapja, s most sem az, s lapunk oly sok oldal pertraktió által vétetik igénybe, hogy most küldött értesítését is csak kivonatosan van módunkban közölni.

Felelős szerkesztő: **Lőrinczy György.**

Kiadó-tulajdonos: **Dr. Bernát István.**

Magán-hirdetéseik.

Tüzelő

köszén és kokszt

kapható

STOLCZ LAJOS

vaskereskedésében

Rimaszombat, Fötér 10. sz.

Zongorahangoló.

Van szereném a n. é. közönség beeset tudomására hozni, hogy **Állandó lakásomat Rimaszombatba tettem.** Mint e megyében jól ismert zongora-hangoló, ajánlom magamat a t. ez. közönség beeset pártfogásába, szives tudomására hozván azt, hogy hajlandó vagyok ugy városban mint a vidéken a zongorák évenkénti többszöri hangolását, valamint szakszerű igazítását és bőrozését — mérsékelt árak mellett — eszközölni.

Szives megbízásokat kérem lakásomra: **Rimaszombat, Kmetty-utca 9. sz. intézn.**

Egyttal tudatom a t. közönséggel azt is, hogy **Aristonok** hangolását és javítását is elvállalom.

Tisztelettel maradtam a t. ez. közönségnek alázatos szolgálja **PRÁSCHEK ALAJOS.**

4—* zongorakészítő és hangoló.

Egy jó karban lévő

Zongora

örök áron eladó. — Bővebb értesítést e lapok nyomdájában szerezhetni.

Kiadó lakások.

Rimaszombatban, a **Szijjartó-utca 44. sz. a.** házban két lakás kiadó.

Az emeleti rész, mely 5 szoba, konyha, kamara, pince, fatartó és padlásból áll — **azonnal**;

a földszinten levő udvari rész pedig, mely 2 szoba, konyha, kamara és fatartóból áll, **május elsejére** kiadó.

Értekezhetni lehet bármikor a tulajdonos **Majomy Józseffel** ugyanott.

Felfogadok

fűszerüzletben egy jó családból való és kellő műveltséggel bíró

árva leánykát,

ki már 16-ik életévét betöltötte és teljesen megbízható. — Értekezhetni lehet Rimaszombatban, Jánosi-utca

özv. **Mindszenty Bertalannéval.**

Tudósítás.

Alólírott tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy helyben egy jól berendezett

teher szállítási üzletet

(Speditions-Geschäft)

állítottam fel és ajánkozom mindennemű teher szállítmáynak a vasúthoz ki- vagy onnan való beszállítására; nemkülönbön költözködések alkalmával is a teher szállításokra a lehető legjntányosabb árak mellett.

Ez alkalommal megemlítem még, hogy teher szállítási üzletem mellett

bérekocsis-üzletet

is tartok fenn igen jó lovak, kényelmes és díszes hintókkal.

Üzletem bármelyikének igénybevitelénél kérem a n. é. közönséget **Kmetty-utca 15. sz. a.** (Monezik-féle ház) lakásomon jelentkezni.

Rimaszombat, 1892. január 1.

Tóth Pál.

Hirdetmény.

1489. sz.

A rimaszombati kir. tszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a **m. kir. kincstár** végrehajtónak **Molnár Julianna** végrehajtást szenvedő elleni 10 frt 79 kr. tökéövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén lévő Csiz községben fekvő a csizi 140. sz. tjkvben foglalt Molnár Julianna nevében álló 336, 377/a hrszámmra az árverést 312 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1892. évi február hó 12-ik** napján délelőtti 10 órakor Csiz községben a bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 31 frt 20 krt készpénzben, vagy az 1881-ik LX-ik törvényezikk 42-ik §-ában jelzett árfolyam-

Feitünést keltő ujdonságok nők részére!

Minden előképzetség nélkül lehet mértéket venni, mintázni és szabni a es. és kir. szabadalmazott

Excelsior szabászati készülék

segélyével akár **gyermekruhát** akarunk készíteni, akár **legfinomabb női ruhát.** A pontos és sikeres mértékvevésért és szabászatért jótállunk. Ezer meg ezer példa bizonyítja az

Excelsior szab. szabászati készülék

ezélszerű voltát. Ennek egy háztartásból se szabadna hiányoznia.

A kezelés igen egyszerű, sőt fiatal leányok részére is. — Az egész készülék ára, magyarázatokkal együtt minden nyelvben csak **1 frt 50.** Sztéküldés naponta kétszer utánvétell. 1 frt 70 kr. előleges beküldése mellett a készülék bérmentve küldetik meg.

Kizárólagos főraktár alólírott szabadalom tulajdonosoknál:

KELETY és ROTHMANN, Bécs

II., Untere Donaustrasse 49.

5—12

Főraktár Magyarhon részére Budapesten **GÜTTLIEB VILMOS**-nál Andrássy-ut 49. sz. alatt.

mal számított és az 1881-ik évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírokban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombatban, 1891. évi április hó 4-én.

A rszombati kir. tszék mint telekkönyvi hatóság.

Alddorffer, kir. tszéki bíró.

Képes Családi Lapok

Szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap.

Szerkesztő: **Dr. Tolnai Lajos.** Főmunkatárs: **Dr. Váradi Antal.** Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: **Dr. Murányi Armin.**

4—6 **Előfizetési ára:**

a „Hölgyek Lapja” című dívat-melléklettel s a **Regénymelléklettel együtt:**

Eg sz évre 6 frt. Félévre 3 frt. Negyedévre 1 frt 50 kr.

A „Képes Családi Lapok” című hetilap új negyedbe lép. A magyar szépirodalomnak e hatalmas tényezőjét, a magyar művelt családoknak e szellemi kincsét a következő írók és írók támogatják: Jókai Mór, Lanka Gusztáv, Rudnyánszky Gyula, Dalnady Győző, Mikszáth Kálmán, Komócsy József, Temérdek (Jeszerszky Danó), dr. Prém József, dr. Sziklay János, Incezy László, Palágyi Lajos, Erdőy Dániel, Dengi János, Tölgyesi Mihály, Vértessy Gyula, Mery Károly, dr. Murányi Ernő, Petri Mór, dr. Rodizky Jenő, Csorba Palotay Akos stb.; Beniczki-Bajza Lenke, Büthner Lina, Nagyvárady Mira, Kuliffay-Benitzky Irma, Harnath Lujza, Hevesiné-Sikor Margit, V. Gaál Karolina, Karlovsky Ida, Mericzay Karossa Irma, Erzsike stb. stb.

A „Képes Családi Lapok” az összes szépirodalmi képes hetilapok között a legékeltebb, legváltozatosabb, Tartalma az irodalom minden válfaját felöleli; képei a jelen eseményeit s a legfrissebb festők műveit mutatják be

„Hölgyek Lapja” című havonként kétszer megjelenő dívatmelléklete a legújabb divatképeket hozza s e mellett a magyar háziasszonyok valóságos szellemi titkára, a mennyiben a nevelés, az egészség, a gazdaság, kertészet, a háztartás s a konyha terén nincs olyan kérdés, a melyet ne tárgyalna, s nincs olyan titok, a melybe hölgyeinket be ne avatná!

Regényme léklete külön beköthető négy kötet érdekes regénnyel ajándékozta meg évenként az előfizetőit.

Zöld borítéka is tele van mulattató közleményekkel, humoros apróságokkal, sakk-, kép-, szám-, kozzka- és ponttalányokkal és szórjévtényekkel, melyeknek megfejtői értékes jutalmakat kapnak.

Mutatóványzókat ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal mindazoknak, a kik ez iránt — legezelszerűbben levelezőlapon — hozzáférőlnak.

A ki az egész évre szolló hat frtnyi előfizetési összeget 40 krajczár esomagolási és postaszállítási díjjal együtt egyszerre beküldi, annak 4 regényt; a ki 3 frt előfizetési összeget 30 kr esomagolási és postaszállítási díjjal együtt egyszerre beküldi, annak két regényt, és a ki csak 1 frt 50 krnyi negyedévi előfizetési díjat 20 kr esomagolási és postaszállítási díjjal együtt egyszerre beküldi, annak a kiadóhivatal egy regényt küld ajánlva jutalmul.

A ki 3 új előfizetőt gyűjt s az előfizetési összeget egyszerre beküldi, annak elismerésül egy díszes emlékkönyvet küld a kiadól ivatal.

Megrendelhető **postautalványon** minden postahivatalnál és minden **könyvkereskedésben.**

Előfizetéseket (a hónap bármely napjától) elfogad a „Képes Családi Lapok” kiadóhivatala Budapest, Nagykoronatuca 20. sz.

Teljes számu példányokkal még mindig szolgálhatunk.

Hirdetmény.

2608. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **özv. Almásy Ráfaelné** végrehajtónak **Simon Péter, István, János** és **kk. András** végrehajtást szenvedő elleni 39 frt 55 kr. tökéövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék (a tornalylai kir. járásbíró) területén lévő Kánó községben fekvő a kánói 43. sztkvben A. 3—21. sorszám alatt foglalt fél urb. telek külsőségből Simon Péter, István, János és **kk. András** illető $\frac{1}{5}$ rész jutalékára az árverést 990 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1892. évi február hó 20-ik napján** délelőtti 10 órakor Kánó községben a bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 99 frt — krt készpénzben, vagy az 1881-ik évi LX-ik t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírokban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombat, 1891. április hó 14-én.

A rimaszombati kir. törvszék mint telekkönyvi hatóság.

Alddorffer, kir. törvszéki bíró.